

Sygn. akt VI U 2503/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 13 września 2014 r. znak: (...)

w sprawie: A. W.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę socjalną

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu A. W. prawo do renty socjalnej od 1 lipca 2014 r. na stałe,

II stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn.akt VIU 2503/14

UZASADNIENIE

00:25:44.258] Ubezpieczony A. W. w dniu 11 czerwca 2014 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. wniosek o rentę socjalną na dalszy okres. Decyzją z dnia 3 września 2014 roku organ rentowy powołując się na artykuł 4-ty Ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej i po rozpatrzeniu powyższego wniosku A. W. odmówił mu prawa do renty socjalnej od 1 lipca 2014 roku powołując się na orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 29 sierpnia 2014 roku, którym wnioskodawca został, nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie uprawniającym do renty socjalnej. Odwołanie od tej decyzji wniósł ubezpieczony A. W. domagając się uchylenia lub zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia. Ubezpieczony wnosił także o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu swego odwołania ubezpieczony wskazywał, że nie zgadza się z ustaleniem lekarza orzecznika ZUS oraz komisji lekarskiej ZUS, które ustalały, iż nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Ubezpieczony podnosił, że jego niepełnosprawność istnieje od urodzenia. Wskazywał, że urodził się, jako wcześniak w 30-tym tygodniu ciąży w stanie ciężkim, z niewydolnością oddechową i okołoporodowym uszkodzeniem mózgu. Szkołę podstawową rozpoczął z rocznym opóźnieniem i zawsze uczęszczał do szkoły specjalnej, ośrodków dla

dzieci niewidomych i słabowidzących. Gdzie po..., miał orzeczoną kwalifikację do kształcenia specjalnego dla dzieci słabowidzących. Wskazywał, że ma stwierdzoną retinopatię wcześniaczą, oczopląs poziomy, astygmatyzm mieszany, nie widzi na oko lewe a oko prawe jest bardzo osłabione. W wielu czynnościach wymaga pomocy rodziców i starszych siostr. Pomimo, że..., że, pomimo, że ma ukończone 21 lat wnioskodawca wskazywał, że jest osobą, jest osobą pełnoletnią w wielu urzędach i gabinetach lekarze proszą go na rozmowy wraz z rodzicami, na których jest utrzymaniu. Mówił też, że dorabiał w firmie (...)

[f 00:29:45.493] w 2014 roku. Nie wie czy dostanie umowę, bo to był bardzo dobry okres próbny. Wstyd się przyznać, pisze ubezpieczony, bo o pracę dla mnie prosił mój ojciec. Na ostatniej wicie..., wizycie lekarskiej ubezpieczony wskazywał, że prowadząca zauważyła pogorszenie. Ubezpieczony wskazywał także, że lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z 29 czerwca 2011 roku uznał go za całkowicie niezdolnego do pracy i przyznano mu rentę socjalną do 30 czerwca 2014 roku. Ubezpieczony wskazywał, iż musi liczyć się z postępem powikłań zdrowotnych i brakiem rokowań poprawy stanu zdrowia. Do odwołania dołączył także orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie wskazując, że do 30 czerwca 2014 roku ubezpieczony pobierał rentę socjalną. Organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko, co do tego, iż ubezpieczony nie jest nie..., całkowicie niezdolny do pracy. Zz..., i powoływał się na stwierdzający da..., tę okoliczność orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 29 sierpnia 2014 roku. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył co następuje. Ubezpieczony A. W. urodzony (...). W okresie od 1 kwietnia 2011 roku do 30 czerwca 2014 roku uprawniony był do renty socjalnej i rentę tę pobierał. 11 czerwca 2014 roku złożył wniosek o przyznanie mu renty socjalnej na dalszy okres. Orzeczeniem z 23 lipca 2014 roku lekarz orzecznik ZUS ustalił, iż wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Po rozpoznaniu sprzeciwu od tego orzeczenia wniesionego przez wnioskodawcę komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 29 sierpnia 2014 roku także ustaliła, iż ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Decyzją z dnia 3 września 2014 roku..., decyzją z dnia 13 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia. W celu zweryfikowania stanowiska organu rentowego Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii 2-óch biegłych sądowych lekarza specjalisty chorób oczu oraz specjalisty medycyny pracy. W opinii z dnia 23 czerwca 2015 roku specjalista medycyny pracy wskazał, iż merytoryczne stanowisko w sprawie odnośnie całkowitej bądź braku całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego wyda po zaopiniowaniu w sprawie przez specjalistę chorób oczu. Z kolei specjalista chorób oczu w opinii z 29 września 2015 roku, karta 29 akt sprawy rozpoznał u ubezpieczonego retinopatię wcześniaczą obu oczu, oczopląs o dużej amplitudzie z wyrównanym ustawieniem głowy, zez rozbieżny oka lewego. Biegła sądowa specjalista chorób oczu wskazała, że retinopatia wcześniacza jest schorzeniem występującym w pierwszym roku życia. W dalszym okresie stan jest stabilny. Zmiany, które wystąpiły w siatkówce są w jej ocenie trwałe i nie ulegają poprawie. Powstałe błony włókniste pociągające i miejscami pokrywające siatkówkę nie ulegają wchłonięciu, nie znikają. Zdaniem biegłej sądowej sama ostrość wzroku mo..., może się poprawiać do około 10-go roku życia, ale potem pozostaje na niezmiennym poziomie. Różnice w podanych wartościach ostrości wzroku w oku lepszym od 0,1 do 0,3 zależą od warunków badania, oświetlenia, stanu emocjonalnego osoby badanej, co ma związek również ze stopniem nasilenia oczopląsu. Widzenie najwyraźniejsze jest przy znacznym skręceniu głowy, co nie jest naturalną pozycją do prawidłowego funkcjonowania. Orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy określone zostało w przypadku A. W. w 2011 roku. Zdaniem tej biegłej stan narządu wzroku nie poprawił się, ponieważ zmiany w siatkówce są trwałe. Biegła sądowa wskazywała, że ubezpieczony jest w związku niewidomych, ukończył szkołę albo dla słabowidzących, jest zdolny do pracy tylko w warunkach pracy chronionej, czyli niezdolny do pracy w normalnych warunkach. To jest również warunkiem przynależności do związku niewidomych. Ma orzeczoną niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym gdzie obowiązują te same kryteria jak te, które decydują o całkowitej niezdolności do pracy. Zdaniem biegłej sądowej jest całkowicie niezdolny do pracy na trwałe, ponieważ zmiany są nieodwracalne, niezdolność powstała przed ukończeniem 18-go roku życia. Spec..., biegła sądowa specjalista medycyny pracy w opinii z dnia 2 listopada 2015 roku, karta 35 akt sprawy, rozpoznała u ubezpieczonego retinopatię wcześniaczą. Dwukrotnie ubezpieczony był operowany z powodu zez rozbieżnego, nie widzi na oko lewe, okiem prawym z korekcją widzi 0,3, ma orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Zdaniem biegłej sądowej specjalisty medycyny pracy badany jest nadal trwałe, całkowicie niezdolny do pracy a niezdolność ta powstała przed 18-tym rokiem życia. Orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy nastąpiło w 2011 roku a stan wzroku nie uległ poprawie, ponieważ zmiany w siatkówce są trwałe. Biegła specjalista medycyny pracy nie podzieliła opinii orzeczenia komisji lekarskiej ZUS i zgodziła się z opinią biegłej sądowej specjalisty chorób oczu. Zastrzeżenia do tej opinii, do obu tych opinii wniósł

organ rentowy w piśmie procesowym z 18 stycznia 2016 roku, karta 51 akt sprawy. Powołując się na stanowisko przewodniczącego komisji lekarskiej ZUS organ rentowy wskazywał, iż komisja lekarska ZUS wydała orzeczenie o braku całkowitej niezdolności do pracy w oparciu o konsultację specjalisty okulisty z dnia 14 lipca 2014 roku, który stwierdził wosin RPO wokdex 0,3, zawężenie pola widzenia oka prawego średnio do 45-ciu stopni, oczopląs obrotowy obu oczu i nie stwierdził całkowitej niezdolności do pracy z powodu upośledzenia funkcji narządu wzroku, co jest zgodne z zasadami orzecznictwa lekarskiego. Organ rentowy wnosił o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku o oddalenie odwołania. W opinii uzupełniającej...

[**koniec części** 00:39:34.378] IMU664322_02

[**Przewodniczący** 00:39:35.441] Specjalista chorób oczu A. Z. nie zgodziła się z zastrzeżeniami Przewodniczącego Komisji Lekarskiej ZUS. Wskazywała, że lekarz okulista stw..., ZUS stwierdził ostrość wzroku w oku lepszym 0,3 podczas badania, które zostało wykonane na zlecenie Sądu ostrość ta wynosiła 0,2. Mimo to nadal podtrzymała biegła sądowa swoje stanowisko, że stan siatkówki zwłaszcza centralnej w biegunie tylnym powoduje takie utrudnienia w widzeniu, że usprawiedliwia orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy. Ostrość wzroku może być zmienna nawet w ciągu doby, różnice mogą dotyczyć 1 do 3 rzędów na tablicy Snellena. Uzależnione jest to w przypadku choroby narządu wzroku od stanu ogólnego wartości ciśnienia tętniczego, zmęczenia w oku zdrowym i w przypadku braku dużych obciążeń w stanie ogólnym zdrowia taka zmienność nie występuje. Zdaniem biegłej sądowej duży wpływ ma na to stan oświetlenia przy badaniu, jak i w życiu codziennym. I biegła podkreśliła, że dodatkowym czynnikiem obniżającym zdolność widzenia jest fakt, że oczopląs ubez..., wnioskodawcy wymusza skrajne, wyrównawcze ustawienie głowy. Przy stwierdzanych obiektywnie zmianach w narządzie wzroku przy praktycznej ślepcie oka drugiego, nie można wydać innego orzeczenia zdaniem biegłej sądowej, niż orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy w normalnych warunkach. Biegła wskazywała, że jest niezdolny do pracy w warunkach pracy chronionej. Zastrzeżenia do tej opinii zgłosił także organ rentowy w piśmie procesowym z 30 czerwca 2016 roku wskazując, że pozwany nie podziela opinii specjalisty okulisty. W jednozdaniowej wypowiedzi organ rentowy wskazał, iż ostrość wzroku w oku lepiej widzącym zero trzy..., 0,3 do 0,2 zgodnie z zasadami orzeczniczymi nie uzasadnia orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. Dlatego organ rentowy wnosił o do..., powołanie dowodów z innego biegłego okulisty, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku o oddalenie odwołania. W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie bez potrzeby kontynuowania postępowania dowodowego, albowiem zebrane dowody z opinii biegłych sądowych: specjalisty medycyny pracy i przede wszystkim specjalisty okulisty, miały taką moc dowodową i wiarygodność, iż pozwalały na dokonanie istotnego dla rozstrzygnięcia sporu ustalenia, co do całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego. Należy także dodać, iż biegła sądowa A. Z. wyjaśniając swoje stanowisko przedstawione w pisemnych opiniach na rozprawie podała, iż wnioskodawca ma duży oso..., oczopląs i żeby cokolwiek widzieć dodatkowo musi skrócić głowę, żeby patrzeć bokiem na przykład, żeby odczytać cyfry na tablicy. Biegła wyjaśniała też, że lewe oko ubezpieczonego jest całkowicie niewidzące, to znaczy ubezpieczony widzi nim palce z odległości 0,5 metra. Natomiast w czasie przeprowadzanego przez nią badania ostrość wzroku wynosiła 0,2 co oznacza, iż widział on 2 rzędy z góry, duże cyfry i litery. Z dokumentacji medycznej, którą przedłożył ubezpieczony ostrość jego wzroku też nie jest stała. Zdaniem biegłej sądowej różnica w widzeniu od 1 do 2 rzędów liter na tablicy Snellena nie powinna mieć istotnego znaczenia przy ocenie zdolności czy niezdolności badanego do pracy. Choroba ubezpieczonego jest, bowiem zaawansowana, występują u niego duże zmiany dna oka. Są zmiany włókniste w siatkówce, powikłaniem takiego schorzenia w 2 bądź 3 dekadzie życia może być odwarstwienie siatkówki. Biegła podkreślała tak jak w opiniach pisemnych, iż w 2011 roku orzecznicy ZUS orzekli całkowitą niezdolność do pracy, a nie można liczyć na poprawę wzroku ubezpieczonego. Występuje natomiast niebezpieczeństwo pogorszenia stanu jego zdrowia. Biegła wyjaśniała też, że blizny włókniste pokrywające sa..., siatkówkę ubezpieczonego, w jego wieku od 20 do 30 lat mogą doprowadzić do odwarstwienia siatkówki. Błony zaś przechodzą przez centrum oka, czyli przez to miejsce w siatkówce, które odpowiada za dobre widzenie. Przy ustawieniu przez ubezpieczonego głowy na wprost oczopląs jest tak duży, że jeszcze bardziej utrudnia mu widzenie, dlatego ustawia on oczy w prawo tam, gdzie oczopląs jest najmniejszy przy jednoczesnym skręceniu głowy i szyi. Biegła też wyjaśniła jak rozumie zawarte w pisemnych opiniach stwierdzenia, iż ubezpieczony jest zdolny do pracy w warunkach pracy chronionej. Biegła miała tu na myśli, że na norma..., że na normalnym rynku pracy ubezpieczony nie jest zdolny do podjęcia jakiegokolwiek pracy, a to jej stwierdzenie należy rozumieć w ten sposób, że może on wykonywać ewentualnie pracę organizowaną przez Związek Niewidomych. Dokonując subsumpcji ustalonego stanu faktycznego w sprawie, w szczególności ustalenia,

co do całkowitej niezdolności do pracy Sąd Okręgowy wskazuje, że zgodnie z artykułem 4 Ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej, Dziennik Ustaw z 2003 roku, numer 135, pozycja 1268 z późniejszymi zmianami; renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: po 1) przed ukończeniem 18 roku życia; po 2) w trakcie nauki w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia; po 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. W ustępie 2 artykułu 4 stwierdza się, że: osobie, która spełnia warunki określone w ustępie 1, przysługuje: renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała, bądź renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa. Zgodnie z artykułem 12 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity, Dziennik Ustaw z 2016 roku, pozycja 887: niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Zgodnie z ustępem 2 artykułu 12: całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy wskazuje, iż opinie biegłych sądowych były wyczerpujące, w sposób logiczny i merytoryczny uzasadniały wniosek, co do całkowitej trwałej niezdolności do pracy ubezpieczonego. Biegli sądowi wyjaśnili, dlaczego podejmują takie, a nie inne orzeczenia w sprawie. Należy także dodać, iż okolicznością podważającą opinię biegłych nie może być fakt faktycznego wykonywania zatrudnienia przez ubezpieczonego, gdyż nawet osoba całkowicie niezdolna do pracy może przy, w celu zdobycia środków utrzymania wykonywać zatrudnienie bez utraty statusu osoby całkowicie niezdolnej do pracy. Stanowisko takie jest utrwalone w orzecznictwie. Ubezpieczony cierpi na poważne schorzenia wzroku, które uzasadniały przyznanie mu renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w okresie wcześniejszym. Od 2011 roku do 2014 roku ubezpieczony pobierał rentę socjalną. Biegła specjalista chorób oczu wskazywała na tę okoliczność oraz wyjaśniała, iż stan zdrowia ubezpieczonego jest utrwalony i nie może ulec poprawie. Wyjaśniała także w sposób logiczny i zgodny z posiadaną wiedzą medyczną, iż jedynym kryterium oceny czy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy czy nie, nie mogą być wyniki badań ostrości wzroku, które uzależnione są od różnych czynników: samopoczucia ubezpieczonego, oświetlenia w gabinecie. Wskazywała także na to, iż ubezpieczony w celu dostrzeżenia okiem widzącym liter w czasie badania przekrzywia głowę i w ten sposób zajmuje pozycję nienaturalną, co dodatkowo wzmacnia jego niezdolność do pracy w stopniu całkowitym i trwałym. Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie artykułu 477 ze znaczką 14 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego, w związku z artykułem 4 ustępem 1 i 2 Ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty socjalnej od 1 lipca 2014 roku na stałe zgodnie z opiniami biegłych sądowych. Sąd Okręgowy nie widział jednocześnie potrzeby kontynuowania postępowania dowodowego, gdyż opinie biegłych sądowych wyjaśniły w sposób wyczerpujący w jego ocenie, iż istotne dla rozstrzygnięcia sporu okoliczności. Na podstawie artykułu 118 ustęp 1a Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z artykułem 15 ustępem 1 Ustawy o rencie socjalnej Sąd Okręgowy stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Z okoliczności sprawy wynikało jasno, iż biegli sądowi orzekający w sprawie opierali się na tych samych dowodach, którymi dysponowały w postępowaniu orzeczniczym organy lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Za wadliwe w sensie obiektywnym rozstrzygnięcie o braku niezdolności do pracy w orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS, organ rentowy w tej sytuacji ponosi odpowiedzialność. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono.